
Saksnr: 2020/78924-1
Saksbehandlar: Katharine Louise Clarke

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for næring		12.01.2021
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		13.01.2020
Hovudutval for opplæring og kompetanse		14.10.2021
Fylkesutvalet		19.01.2021

Innspel til norsk deltaking i europeiske samarbeidsprogram

Forslag til innstilling

1. Fylkesutvalet i Vestland fylke vedtek høyringsfråsegnene om norsk deltaking i europeiske samarbeidsprogram slik dei kjem fram av saksutgreiinga og vedlegg.
2. Vestland fylkeskommune oppmodar til at Norge blir med i European Solidarity Corps, slik at kommunar og organisasjonar kan halde fram med å hjelpe ungdom med spesielle utfordringar.

Samandrag

Regjeringa vil legge frem ein strategi for norsk deltaking i det europeiske forskings- og innovasjonssamarbeidet (Horisont Europa) og ein strategi for norsk deltaking i det europeiske utdannings-, opplærings-, ungdoms- og idrettssamarbeidet (Erasmus+) for perioden 2021-2027 før sumaren 2021. Regjeringa inviterer alle fylkeskommunar til å levere eit innspel til strategiane. Vestland fylkeskommune leverer innspel under begge strategiane. Innspela skildrar tidlegare erfaringar og eit stort engasjement i fylket vårt. Vi ser behov for en betre samordning under den neste programperioden 2021-2027.

-

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

Regjeringa ønskjer at Noreg skal delta i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa, og i EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett (Erasmus+) frå 2021-2027. Regjeringa tar ei endeleg avgjerd om dette når EUs langtidsbudsjett er vedtatt. Deltaking i Horisont Europa opnar for at Noreg også kan delta aktivt i arbeidet med å vidareutvikle Det europeiske forskingsområdet (ERA).

Regjeringa vil leggje frem ein strategi for norsk deltaking i Horisont Europa og ein strategi for norsk deltaking i Erasmus+ for perioden 2021-2027 før sumaren 2021. Strategiane skal gi retning for ein effektiv politikk og god utnytting av moglegheitene i samarbeidet, og skal setje nasjonale mål, ambisjonar, prioriteringar og innsatsområde for bruken av dei to programma. Kunnskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kulturdepartementet inviterer alle fylkeskommunane til å gi innspel til arbeidet med desse strategiane.

Regjeringa har som målsetting å sjå forskning, innovasjon og utdanning i samanheng, også i det europeiske samarbeidet. Dei ønskjer at alle som leverer innspel under begge strategiane ser sine innspel i samanheng.

Innspela frå Vestland fylkeskommune er forankra i Utviklingsplan for Vestland 2020-2024¹ og i Strategi for internasjonalt samarbeid i Vestland 2020-2024². Arbeidet med forskning og utdanning er viktige strategiske område kor Vestland fylkeskommune har klare lovpålagte oppgåver og oppdrag, og kor vi har utviklingsoppgåva, med formulerte mål. Deltaking i Erasmus+ og Horisont Europa forsterkar Vestland si evne til å møte internasjonale utfordringar og moglegheiter, på ein måte som bidreg til ønska utvikling i regionen. I dette har fylkeskommunen ein sentral rolle som samfunnsutviklar. Vårt internasjonale samarbeid skal forsterke arbeidet med samfunnsoppdraget, basert på visjon og felles verdiar, og skal vere eit verkemiddel til å nå utviklingsmåla for regionen.

Samandrag av innspel

Ei god intern forankring av internasjonalt arbeid er eit gjennomgåande tema i begge fråsegnene. Internasjonalt arbeid, anten det er prosjektdeltaking eller nettverksdeltaking, skal forankrast i vedtekne regionale planar og strategiar og er eit tverrgående tema i organisasjonen. Begge innspela løftar programdeltaking som eit strategisk grep og skal vere ein integrert del av arbeidet vårt. Problematikken rundt ressursbruk og behov for kompetanse både internt, og hjå aktørane i regionen for å kunne mobilisere og utføre vår rolle som samfunnsutviklar, er felles utfordringar vi møter i begge programma.

1. Innspel til Kunnskapsdepartementet til strategi for norsk deltaking i det europeiske forskings- og innovasjonssamarbeidet

- Deltaking i Horisont Europa skal vere forankra i Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 og skal bidra til å nå utviklingsmåla for Vestland.
- Horisont Europa er eit viktig verkemiddel for fylket. Prosjekt og satsingar der fylkeskommune deltek sjølv skal bidra til å oppnå regionale utviklingsmål, i eit samspel med andre regionale aktørar. Aktørane blir meir og meir avhengig av kvarandre og av eit godt samspel i dette arbeidet framover for å lukkast
- Vi ønskjer at alle prosjektsøknader frå Vestland under pillar II i programmet i større grad skal vere forankra i regionale planar

¹ <https://www.vestlandfylke.no/globalassets/planlegging/regional-planstrategi/utviklingsplan-for-vestland-vedteken-nett.pdf>

² <https://www.vestlandfylke.no/globalassets/planlegging/regionale-planer/strategi-for-internasjonalt-samarbeid-i-vestland--vedtatt-29.09.2000.pdf>

- Det samla verkemiddelapparatet må ha tydelege og langsiktige rammevilkår og retningslinjer for finansiering og støtte av den regionale samfunns- og næringsutviklinga. Innlemming av Horisont Europa i verkemiddelapparatet vil bidra til dette.
- Horisont Europa vil kunne tilby finansieringsmoglegheiter for demonstrasjons- og pilotprosjekt som er relevante for lukkast med den grønne omstillinga i Vestland, jf «Vestlandsscenariene 2020»
- Vestland har fleire aktørar som har god erfaring frå deltaking i Horisont 2020 og tidlegare rammeprogram. Vi ønskjer å kapitalisere på eksisterande kunnskap i regionen i eit tettare samarbeid for å mobilisere til innovasjonsprosessar der forskning er eit svært viktig verkemiddel.
- Vi manglar ein overordna struktur for å samle kreftene regionalt som kan sjå ting i samanheng og organisere ein regional innsats som sikrar regional forankring i prosjektutvikling. Samarbeidspartnarar har gitt uttrykk for at fylkeskommunen må ta ei leiande rolle i ei slik organisering framover
- Barrierar for å ta i bruk programmet ligg stort sett i utfordringar med ressursar og kompetanse internt, men også eksternt blant potensielle brukarar. Det er behov for ressursar knytt til mobilisering og kompetanseheving for å kunne drive målretta med mobilisering og oppfølging på ein strukturert og strategisk måte
- Vi ser eit tydeleg gap i stønadsordningar for å kunne ta steget frå mobilisering til søknadsskriving. I dag er det ingen stønadsordningar som kan stimulere til ein krevjande prosjektutviklingsprosess slik at ein er klar til å skrive sjølve søknaden
- Arbeid med dei forskjellige EU-programma må sjåast i samanheng slik at dei leverer under regionale planar og strategiar på tvers av fagområde og samfunnsoppdrag. Denne tilnærminga skal gje ein samlande meirverdi til arbeidet vårt

2. Innspel til Kunnskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kulturdepartementet til strategi for norsk deltaking i det europeiske program for utdanning, opplæring ungdom og idrett (Erasmus+)

- Erasmus+ er særleg eigna for deltaking og utviklingsarbeid i vidaregåande opplæring, vaksenopplæring og ungdoms- og integreringsarbeid. Erasmus+ er eigna til å løfte nybegynnarar inn i europeisk samarbeid og styrke tverrsektorielt lokalt samarbeid. Fylkeskommunen lyser no ut Erasmus+ midlar på lik linje med andre søkbare midlar innan utdanning og opplæring, inkludering, nærings- og samfunnsutvikling.
- Den største utfordringa er å få våre målgrupper, skular, kommunar, næringsliv og frivillig sektor til å sjå nytten av, og bli interessert i deltaking i Erasmus+. Med auka ressursar til fylkeskommunen i Erasmus+ programmet til mobilisering og rettleiing, vil vi kunne nytte potensialet til deltaking ytterlegare. Ei slik satsing meiner vi særleg vil auke deltaking frå mindre kommunar, skular og lokalsamfunn.
- Vi ønskjer ei tydelegare rolle for fylkeskommunen som samarbeidspartnar i arbeidet med å nå regjeringa sine mål om auka deltaking i Erasmus+. Dette vil og støtte opp under det særleg gode samarbeidet vi allereie har med Diku (Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høgare utdanning). I denne oppgåva er Diku og fylkeskommunen gjensidig avhengige av kvarandre.
- Fylkeskommunen har utvikla ein modell i Erasmus+ for å styrke utdannings- og opplæringstilbod i tråd med næringslivet sine behov og som gir vidaregåande skule plass som viktig samarbeidspartnar i lokal samfunnsutvikling. Vi har prøvd ut dette med gode resultat, og meiner at tverrsektorielt samarbeid som inkluderer lokal forvaltning, bør kome tydelegare fram som ønska effekt og metode i ein ny strategi for Erasmus+ programmet.

- I tråd med ny programperiode må det leggast vekt på at elevar på studieførebuande utdanningsprogram må kunne delta i Erasmus+ på lik linje med elevar på yrkesfaglege utdanningsprogram og lærlingar.
- Fylkeskommunen meiner det i større grad må leggast til rette for at Erasmus+ programmet kan brukast i etter- og vidareutdanning for både pedagogisk og administrativt tilsette.
- Vi oppmodar sterkt til at Noreg blir med i European Solidarity Corps, slik at vi kan halde fram med å bruke frivillig arbeid i Europa som metode i arbeidet med å hjelpe ungdom med spesielle utfordringar inn i aktiv samfunnsdeltaking.
- Fylkeskommunen si nye målgruppe, dvs. unge flyktingar som skal fullføre vidaregåande skule, gjer det ytterlegare viktig at det vert retta nok merksemd mot denne målgruppa med tanke på å innlemme dei i alt arbeid knytt til europeisk samarbeid.
- Vestland fylkeskommune jobbar aktivt med internasjonalt samarbeid og er aktive brukarar av Erasmus+. Jo meir erfaring og kunnskapar vi har erverva oss når det gjeld internasjonalt arbeid og deltaking i program, desto meir bevisste er vi på betydninga av kvalitet på opphald og i prosjekt. Det bør ikkje vere eit eksplisitt mål i seg sjølv med auka deltaking, utan at det vert sett høge mål for kvalitet i prosjekta.
- Det er ønskje frå vår side at det blir lagt betre til rette for spreining av gode prosjektresultat på nasjonalt nivå. Eit forslag er å utvikle gode nasjonale digitale spreingsplattformer der vi enkelt kan publisere og finne gode prosjektresultat. Det er ønskjeleg med fleire nasjonale seminar som spreier god praksis retta mot ulike tema og målgrupper.

Vedtakskompetanse

Fylkesutvalet fattar endeleg avgjerd i saken. Jamfør reglement for folkevalde organ og delegering i Vestland fylkeskommune er det fylkesutvalet som kan vedta ei fråsegn på vegne av fylkeskommunen (pkt. 6. Reglement for folkevalde organ og delegering).

Vurderingar og verknader

Økonomi:

Prosjektdeltaking for partnarar frå offentleg sektor under Horisont Europa er stort sett 100% finansiert og stort sett 80% finansiert under Erasmus+. Deltaking skal bidra direkte til å oppnå mål under Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 og andre regionale planar og strategiar. Prosjektsamarbeid vil difor gje nye finansieringskjelder til lovpålagte oppgåver og utviklingsoppgåver.

Prosjektutvikling krev ressursar i ein tidleg fase. Fråsegn framhevar dette som ein utfordring for deltaking.

Klima:

Deltaking i prosjekt styrkar satsinga Vestland fylkeskommune har på grøn omstilling og nye framtidsetta arbeidsplassar. Tidlege utkast til arbeidsprogram i Horisont Europa for 2021 og 2022 viser at det kjem fleire relevante utlysingar for ei grøn omstilling. Her kan fylkeskommunen søkje som partnar eller mobilisere regionalt til deltaking. Viss regionen klarer å hente inn prosjektmidlar under Horisont Europa og Erasmus+ vil vi stå sterkare i kampen om klimaendringar.

Folkehelse:

EU sine program har eit overordna mål om å styrkje inkludering, integrering og hindre sosial og økonomisk utanforskap - "*Leave no-one and no place behind*". Fylkeskommunen har særleg arbeidd med dette gjennom Erasmus+ prosjekt for å hjelpe ungdom som står utan tilbod om skule eller arbeid. Under Erasmus+ har vi tatt ei aktiv rolle for å involvere innbyggjarane (t.d. eldre og innvandrarar) i lokalsamfunnsutviklingsprosjekt og arbeidsliv. Deltaking i internasjonale aktivitetar er med på å styrke ungdommen og vaksne si meistring av eige liv og samfunns- og arbeidsliv og dermed vil det ha betydning for

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 (Regional planstrategi):

Deltaking i Erasmus+ og Horisont Europa støttar opp under utviklingsmål i Utviklingsplan for Vestland 2020-2024. EU sin «Green Deal» er den førande politikken i programmane, og politikken er i tråd med vårt mål om å få til eit nyskapande og berekraftig samfunn. Mobiliseringsarbeid har som mål å auka utviklingskapasitet hjå kommunar, næringsliv, organisasjonar og innbyggjarar. Deltaking i internasjonale prosjekt og nettverk skal vere forankra i regionale planar og strategiar.

Konklusjon

Det ligg eit stort potensiale i europeiske samarbeidsprogram, både organisatorisk og finansielt. Vestland fylkeskommune ønskjer å ta i bruk desse program for å støtte opp under Utviklingsmål for ein berekraftig og nyskapande samfunns- og næringsutvikling. Dette krev auka merksemd på mobilisering, ein auka ressurstilgang og eit tettare samarbeid med våre regionale partnerar.